

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26776>

Özet

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i (ÖYSÖ), ortaokul ö?rencileri için Ali Yakar ve A. S. Saracalo?lu taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmif özgün bir ölçektir. Bu ölçek, ö?rencilerin ö?renme süreçlerine kar?? sergiledikleri ki?isel sorumluluk düzeylerini, akademik görevleri yerine getirme ve s?n?f içi davran??lar? yönetme ba?lam?nda de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçek, ö?rencilerin ders çal??ma al??kanlıklar?, ödev tamamlama, derse haz?rlık ve ö?renme ortam?na katkı gibi çok boyutlu sorumluluk alanlar?n? kapsayan 35 maddeden olumaktadır. Derecelendirme, 5'li Likert tipi format?nda yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk, E?itim Psikolojisi, Ortaokul Ö?rencileri, Akademik Sorumluluk, Sorumluluk Ölçe?i, Ö?renme Stratejileri.

Yazarlar

Ali Yakar, A. S. Saracalo?lu

Amaç

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i'nin temel amacı, ortaokul ö?rencilerinin e?itim hayatlarındaki ki?isel sorumlulukları ve kendi ö?renme süreçlerini yönetme becerilerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu araç, ö?rencilerin başarıya ulaşmak için gösterdikleri çabay?, motivasyonu ve disiplini nicel verilerle ortaya koyarak, e?itimcilerin hedefe yönelik müdahaleler geli?tirmesine olanak tan?r.

Ölçek, ö?rencilerin sadece akademik performansları değil, aynı zamanda s?n?f içi sosyal kurallara uyma, ders materyallerini düzenli kullanma ve arkadaşlarına destek olma gibi ö?renme ortam?n? iyile?tiren davran??sal sorumlulukları da de?erlendirir. Böylece, ö?rencilerin ö?renme ortam?na bütünsel katkıları analiz edilebilir.

Yapı

Ölçek, ö?rencilerin **Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk** düzeylerini ölçen tek veya çok boyutlu bir psikolojik yapıyı temsil eder. Bu yapı, ö?rencinin akademik görevlerini yerine getirme, ö?renme sürecini planlama ve kar??laştıran zorlukları aşmak için aktif çaba gösterme e?ilimini içerir. Ö?renme sorumluluğu, öz düzenleme becerileri ve içsel motivasyonla yakından ilişkilidir.

ÖYSÖ'nün ölçtüğü temel boyutlar genellikle şunları kapsar: **Akademik Görev Yönetimi** (Ödevleri zamanında ve doğru yapma), **S?n?f Katılımı ve Düzeni** (Derse hazırlıklı gelme ve s?n?f

kurallar?na uyma) ve **Bili?sel Sorumluluk** (Anlamad??? konular? ara?t?rma ve farklı kaynak kullanma). 35 maddenin da??ı?m?, bu çok yönlü yap?n?n farklı yönlerini yakalamak üzere tasarlanm??tır.

Geçerlik

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i'nin geli?tirme çal??mas?nda (Yakar & Saracalo?lu, 2017), yap?sal uygunlu?unu belirlemek amacıyla kapsamlı geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Özellikle **yap? geçerli?i**, istatistiksel analizlerle desteklenmi?tir.

Orijinal makalede, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemek amacıyla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulamalı? Faktör Analizi (DFA) tekniklerinin kullan?ld??? varsayılmaktadır. Bu analizler, maddelerin ilgili faktörlere yüklenmesini ve ölçe?in beklenen psikometrik özellikleri ta??d???n? göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i konusunda Yakar ve Saracalo?lu (2017) taraf?ndan detaylı incelemeler yap?lm??tır. Temel güvenirlik göstergesi olarak **iç tutarlılık** katsay?s? (Cronbach Alpha) hesaplanm??tır. Yüksek Cronbach Alpha de?erleri, ölçekteki tüm maddelerin tutarlı bir şekilde aynı öğrenme sorumlulu?u yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Güvenirlik çal??malar?n?, zaman içinde ölçüm sonuçları?n? kararlılı???n? test etmek amacıyla test-tekrar test yöntemlerini de içermesi beklenir. Bu sonuçlar, ölçe?in ortaokul öğrencileri popülasyonunda istikrarlı ve güvenilir ölçümler sağlad???n? teyit eder.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sırasında, öğrenme sorumlulu?u kavram?n?n farklı boyutları?n? ortaya çıkarmak amacıyla faktör analizi kullan?lm??tır. Bu süreç, ba?langıçta hazırlanan madde havuzundan en güçlü ve yapıya en uygun maddelerin seçilmesini sağlam??tır.

Analizler sonucunda, 35 maddelik nihai formun, Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk yap?s?n?n alt bile?enlerini temsil eden ayrı?k faktörler altında topland??? belirlenmi?tir. Bu faktörel yapı, öğrencilerin sorumlulukları?n? bili?sel, duygusal ve davran?sal aç?lardan ele almasına olanak tan?m??tır.

Araç

Test Type: Özgün Geli?tirme Ölçe?i

Format: 35 madde, 5'li Likert Tipi Derecelendirme.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Ö?rencileri

Age Group: Genellikle 5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar olan ya? grubu (yakla??k 10-14 ya?).

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl??'na ba?l? ortaokullarda ö?renim gören ö?renciler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde, ka??t-kalem ya da elektronik ortamda uygulanabilir. Cevaplar 1'den 5'e kadar derecelendirilir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Disiplin, Ders Çal??ma Al??kanl??klar?, Ö?renci Geli?imi, Öz Düzenlemeli Ö?renme, E?itimde Ölçme ve De?erlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Yakar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il (Orijinal Kaynakta Belirtilmemi?tir)

Affiliation Email addresses: aliyakar10@gmail.com

Correspondence Address: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in geli?tirildi?i ve ilk kez yay?mland??? y?l **2017**'dir. Ölçek, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?mlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için, yay?n eti?i kurallar?na uyularak ve kaynak gösterilerek kullan?m izni genellikle mevcuttur. Ticari veya geni? ölçekli resmi uygulamalar için sorumlu yazar Ali Yakar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Yakar, A. & Saracalo?lu, A. S. (2017). Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 42, 27-49. DOI: [10.21764/efd.41545](https://doi.org/10.21764/efd.41545).

Ölçe?in orijinal makalesine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: ogrenmeye-yonelik-sorumluluk-olcegi-toad.pdf.

Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Derecelendirme: 5'li Likert: "Bana hiç uygun de?il=1", "Bana uygun de?il=2", "Bana k?smen uygun=3", "Bana uygun=4", "Bana tamamen uygun=5"

No. Ö?renmeye Yönelik Sorumluluk Ölçe?i

(Ortaokul Ö?rencileri ?çin) Bana Hiç Uygun De?il Bana Uygun De?il Bana K?smen Uygun Bana Uygun Bana Tamamen Uygun

1. Derslerde ba?ar?l? olmak için konular? öğrenmem gerekti?ini bilirim. (1) (2) (3) (4) (5)
2. Do?ru cevap? bilsem de bilmesem de, derslerde sorulan sorulara cevap verme ihtiyac? hissederim. (1) (2) (3) (4) (5)
3. Arkada?lar?m?n zorland??? ders veya konularda onlara yard?m etmek isterim. (1) (2) (3) (4) (5)
4. Derste herhangi bir soruya cevap veremedi?imde üzülürüm. (1) (2) (3) (4) (5)
5. Derslere veya s?navlara çal???madan önce çal???ma plan? yapar?m. (1) (2) (3) (4) (5)
6. Ö?rendi?im yeni ?eyleri arkada?lar?mla payla???r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
7. Daha sonra da kullanabilmek için düzenli olarak notlar tutar?m. (1) (2) (3) (4) (5)
8. Derslerde ve s?navlarda ba?ar?l? olmak için ders çal???mam gerekti?ini bilirim. (1) (2) (3) (4) (5)
9. Konular? öğrenmede daha ba?ar?l? olmak için farklı yollar denerim. (1) (2) (3) (4) (5)
10. Derste anlat?lan konular? anlamak için çaba harcar?m. (1) (2) (3) (4) (5)
11. S?n?f?n düzenini bozmamak için hareketlerime dikkat ederim. (1) (2) (3) (4) (5)
12. Daha iyi bir öğrenme ortam? için, s?n?f?ta bulunan herkesin s?n?f kurallar?na uymas? gerekti?ini dü?ünürüm. (1) (2) (3) (4) (5)
13. Gördü?üm konular? tekrar ederek bir sonraki derse haz?rl?kl? giderim. (1) (2) (3) (4) (5)
14. Anlayamad???m konular? bilen birilerine sorarak öğrenmeye çal???r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
15. Gördü?ümüz konular? daha iyi öğrenabilmek için farklı kaynaklardan soru çözerim. (1) (2) (3) (4) (5)
16. S?n?rs?z devams?zl?k hakk?m olsa bile, okula günü gününe giderim. (1) (2) (3) (4) (5)
17. Ders için bana verilen ödevleri istenilen biçimde yapar?m. (1) (2) (3) (4) (5)
18. Teneffüs bitip zil çald???nda öğretmenden önce s?n?f?ta olmaya özen gösteririm. (1) (2) (3) (4) (5)
19. Dersle ilgili kullanmam gereken araç-gereç ve materyalleri düzenli olarak yan?mda buldurmaya çal???r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
20. Ödevlerimi ertelemeden zaman?nda yapar?m. (1) (2) (3) (4) (5)
21. Konular? öğrenirken her birine yeterli çal???ma süresi ay?r?r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
22. Her konuya zorluk derecesine göre zaman ay?r?r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
23. Ders çal???rken zaman? etkili kullanmaya çal???r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
24. Çal???rken en çok zorland???m konulara daha fazla vakit ay?r?r?m. (1) (2) (3) (4) (5)
25. Arkada?lar?mdan birisi öğretime soru sordu?unda öğretmenin cevab?n? dikkatle dinlerim. (1) (2) (3) (4) (5)
26. Ödevlerimi günü gününe yapar?m. (1) (2) (3) (4) (5)

27. Ödevlerini yapamadıklarında, arkadaşlarına elimden geldiince destek olmaya çalışırım. (1) (2) (3) (4) (5)
28. Sınıfta bizden dersle ilgili bir görev istendiğinde, onu yapmaya gönüllü olurum. (1) (2) (3) (4) (5)
29. Derslerde etkinliklere sürekli katılma isteği duyarım. (1) (2) (3) (4) (5)
30. Derslerde sorulan tüm sorulara çözmeye çalışırım. (1) (2) (3) (4) (5)
31. Dersle ilgili bana verilen görevleri en iyi şekilde yapmaya özen gösteririm. (1) (2) (3) (4) (5)
32. Yeni bir şey öğrenmek benim için çok önemlidir. (1) (2) (3) (4) (5)
33. Yeni şeyler öğreneceğimi düşündüğüm için etkinliklere sürekli olarak katılma isteği duyarım. (1) (2) (3) (4) (5)
34. Dersle ilgili etkinliklere katılmamın öğrenmeye katkı sağlayacağını düşünürüm. (1) (2) (3) (4) (5)
35. Konulara eksik öğrendiğimi fark ettiğimde, eksiklerimi tamamlamak için çabalarım. (1) (2) (3) (4) (5)